

Oslo kommune

Rådet for funksjonshemmede

Helse- og omsorgsdepartementet
postmottak@hod.dep.no

Dato: 18.12.2012

Deres ref:
201203909-/LIT

Vår ref (saksnr):
201200133-74

Saksbeh:
Bente Arnesen, 02 180 eller 952 66 645

Arkivkode:
027.0

HØRING - ENDRINGER I PSYKISK HELSEVERNLOVEN

Det vises til høringssak om endringer i psykisk helsevernloven – varsling av fornærmede og etterlatte ved endringer i gjennomføring og opphør av dom på overføring til tvungent psykisk helsevern, adgang til nattelåsing av pasientrom mv.

Rådet for funksjonshemmede i Oslo har behandlet saken og ønsker å avgi følgende uttalelse:

Rådet for funksjonshemmede er opptatt av å se forslaget til endringer i psykisk helsevernloven i forbindelse med forbudet mot diskriminering på grunnlag av nedsatt funksjonsevne, her i form av en alvorlig psykisk lidelse og arbeidet med ratifisering av FN-konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Rådet vil bemerke at det foreliggende lovforslaget aktualiserer nødvendigheten av å skille mellom hva som er straff og hva som er behandling. Det store flertallet som er innlagt på sikkerhetsavdelinger i spesialisthelsetjenesten er personer innlagt i henhold til psykisk helsevernloven, ikke på grunnlag av utførte straffbare handlinger. Det er viktig å skille mellom mennesker som har begått straffbare handlinger og de som ikke har begått kriminelle handlinger. Høringsnotatet er uklart på hvilke pasienter som overføres til regionale sikkerhetsavdelinger og etter lovendringene vil bli underlagt strengere sikkerhetsregime enn andre pasienter. Det må også presiseres hva som menes med «farlige» og «særlig farlige pasienter» i høringsnotatet, ref. s. 5: «nattlåsing kan hindre at urolige og farlige pasienter forlater rommet...». Det er viktig å kommunisere tydelig hvilke pasienter lovendringene gjelder, særlig for å unngå en stigmatiserende effekt. Det foreligger ikke dokumentasjon på at alvorlig psykisk syke utgjør en høyere voldsrisiko enn andre grupper. Det er viktig å bekrefte at vold kan sjelden forklares ut i fra en årsaksfaktor alene, som for eksempel psykisk lidelse.

Rådet mener at lovbestemmelsene er av en såpass inngrepene art og dreier seg om spørsmål som bør utredes grundigere og bli gjenstand for en offentlig debatt. Dette må videre sees i forhold til prosessen som pågår om ratifiseringen av FN-konvensjonen om rettigheter til personer med nedsatt funksjonsevne. Konvensjonens vern mot diskriminering kombinert med vernet mot frihetsberøvelse på grunnlag av nedsatt funksjonsevne, gjør at særlige hjemler for frihetsberøvelse hvor alvorlig psykisk lidelse er et av vilkårene, er problematisk og ikke ønskelig.

Bemerkninger til lovforslaget.

Rådet for funksjonshemmede er betenkt over at diskusjonen i notatet bagatelliserer faren for traumatisering som utstrakt bruk av isolasjon ved nattlåsing kan medføre. Ut ifra vurderingen om at dette gjelder domfelte som ikke er vurdert skikket for fengselsopphold, er det desto mer betenkelig. Dette bør diskuteres bredere. Det må være en individuell voldsrisikovurdering som ligger til grunn, som igjen vil være situasjonsbetinget. Pasient med nattlåsing må i tilfelle ha tilgang på hjelp fra kompetent personale umiddelbart.

Rådet har forståelse for og støtter behovet for at fornærmete og etterlatte kan bli varslet, men igjen er det viktig at det knyttes til en domfellelse. Det er viktig da med gode rutiner og at fornærmede vet hvor de kan henvende seg med sine bekymringer.

Rådet for funksjonshemmede ønsker til slutt å vise til tidligere avgitt høringsuttalelse fra Likestillings og diskrimineringsombudet om at høringsforslaget forsterker behovet som er påpekt i NOU 2011:9 om å nedsette et lovutvalg som kan vurdere en såkalt farlighetslov, som ikke retter seg særskilt mot personer med alvorlige psykiske lidelser.

Med hilsen

Bente Arnesen
rådssekretær

Kopi til: Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester